

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Красимира Борисова Друмева
за присъждане на образователната и научна степен “доктор”,
в научна област 8. Изкуства,
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство,
за нуждите на катедра „Плакат и визуална комуникация“,
Факултет за изящни изкуства към Национална художествена академия

дисертационен труд на тема
**"ИНВЕНЦИИ НА ПОЛСКАТА ПЛАКАТНА ШКОЛА
ВЪРХУ СПЕЦИФИКАТА И МЕТОДИТЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ
ПРОЦЕС ПО ПЛАКАТ И ВИЗУАЛНА КОМУНИКАЦИЯ В
БЪЛГАРИЯ"**

Автор: Емилио Антонов Бората

Научен ръководител: проф. Георги Георгиев Янков

1. „Данни за дисертанта“.

Емилио Бората завършва Национална гимназия за приложни изкуства „Св. Лука“ в София, специалност „Рекламна графика“ през 2013 година с ръководители Ирина Угринова и Христофор Кръстев. Следва в Национална художествена академия – София, специалност „Плакат и визуална комуникация“ в курса на проф. Георги Янков. Реализира студентска мобилност по програма „Еразъм+“ в град Варшава, Полша. Там учи във Варшавската художествена академия в курса на майстора на полския плакат – проф. Лех Майевски. След това продължава своето обучение, като магистър в специалност „Визуална комуникация“ в курса на проф. Иван Газдов.

Професионалните интереси на докторант Емилио Бората са насочени към приложната графика, рисуване и живопис. Той работи в областта на графичния дизайн от годините на своето следване, като в периода 2015 – 2016 е графичен дизайнер в „Knoway Digital“ ООД, а в момента експерт предпечатна подготовка в „РКОМ София“ ЕООД. Паралелно с това участва в проекти, конкурси и изложби. Разработва филателни издания, плакати, запазени знаци и оформления на книжни издания.

2., „Данни за дисертацията и автореферата”.

Дисертационния труд разглежда актуална и слабо разработена тема в научните среди. Изследването в своята същност прави анализ на влиянието, което оказва полската плакатна школа върху спецификата и методиката на образователния процес по плакат и визуална комуникация в България. За целта авторът проследява взаимодействието между Национална художествена академия в София и Академия за изящни изкуства във Варшава, за да се изведат аспектите, които влияят върху обучението в творчески специалности. Смятам това намерение за изключително амбициозно, съобразно спецификата на преподаване в направлението. Динамиката в културното и технологично развитие налага перманентно актуализиране на учебните програми и методологичен инструментариум. Поставените семестриални задачи са съобразени с нуждите на визуалната комуникация и е изключително трудно събирането на изходен материал и извеждане на анализ на работещите практики. Докторантът вярно констатира, че фокусът на внимание в художествената академична среда, трябва да е върху развитието на личностно осъзнаване, стимулиране на емоционално-действената активност в динамична среда, придобиване на способност за оценъчен и самооценъчен анализ. Всички тези качества се изграждат с помощта на традиционни и неформални методи, развитие на меки умения и способност за диалог. Несъмнено

настоящият труд има своя принос в осветляването процесите на обучение, документиране на педагогически инструменти и практики.

След като се запознах в детайли с работата на докторанта, мога да определя, че изследването му е особено важно в контекста на съвременната практика. Полската плакатна школа е известна с иновативния си подход към плаката и визуалната комуникация. Изучаването на влиянието, което тази школа оказва на световното изкуство и в частност на българското, дава възможността да се извлекат важни аспекти за обогатяване на националното творчество.

В първата част на съдържанието е направен критичен преглед на развитието на изкуството на плаката в Полша и България, през призмата на политически и социални катаклизми. С оглед на изминалите години, авторът „независим“ от носталгичен субективизъм, откроява слабостите в изказа плаката, употребен за пропаганда сред масите. Основната причина за тази констатация е грубата намеса на тоталитарният режим в художествено и идейно отношение. Изключително трудно е било за авторите да отстояват естетически и философски ценности, изправени пред цензурата на партийни апаратчици. Въпреки това творците намират „заобиколни“ подходи и установяват плаката, като средство за комуникация, вдъхновение и споделяне на идеи. В резултат се констатира формирането на уникален визуален език, който се характеризира с изчистен графичен стил, използване на символи, метафори и силно изразено послание. Пътят на „промяната“ е очакван с огромно вълнение от творците с надежда за свобода на словото и изкуството. За съжаление икономическата криза „обезобразява“ графичния дизайн и всеки, който има дигитална грамотност се провъзгласява за дизайнер. Въпреки всички трудности, идеализма и търсенето на естетика в заобикалящата среда провокира дизайнерите да работят все по усърдно в посока устояване на високи художествени стойности. Несъмнено българската плакатна школа е

разпознаваема в световен мащаб и можем да се гордеем с редица отличени автори от най-авторитетни международни форуми за дизайн.

Втората част от изследването проследява и разглежда спецификата на образователния процес в контекста на академичните среди в българската и полската плакатни школи (академиите по изкуства в София и Варшава) в периода след 2015 година. Описани са етапите на обучение по плакат и визуална комуникация, както и ролята на всеки участник за постигане на оптимални резултати. Според авторът определящи са условията в които са поставени студентите, а именно творческо-проблемната среда. В нея те извършват самостоятелна интелектуална дейност, за която трябва да формират авторска позиция по възложените им творчески проблеми.

В последната част на съдържанието с убедителна яснота са разкрити богатството и разнообразието на полската плакатна традиция и нейното влияние върху българското плакатно изкуство, като по този начин се утвърждава ключовото значение на специалност „Плакат и визуална комуникация“ към Националната художествена академия за културното развитие и съхранение на визуалните традиции в България.

Докторанта базира своите проучвания върху авторитетни научни трудове. Разглежда редица примери от полската плакатна школа, така и емблематични българските дизайнери, за да направи съпоставка между глобалните тенденции и локалните специфики. Полага своите теоретични и практически разработки върху тези източници, като надгражда постигнатото със свой научен принос.

В обобщение мога да заявя, че качеството на дисертационният труд е на академично ниво. Въпреки, че съдържанието не следва стриктно структурата по стандартите за дисертационен труд, развитието на темата е ясно изразено и са изведени съществени приноси. Оценявам високо постигнатите резултати и направените заключения.

Авторефератът резюмира същността на дисертационния труд, което дава цялостна представа за основните моменти на изследване. Обхваща и отразява основните идеи и приносите към науката и практиката.

3. „Научни приноси”.

Формулировката и достоверността на изведените приноси отговарят на критериите за научност и иновативност. Определям, като значим приносът на дисертационния труд в посока изследване на връзките между различните национални школи в изкуството. Авторът се фокусира върху ролята на Полската плакатна школа и нейното въздействие върху развитието на плаката в България. Познавайки се на редица интервюта проведени с емблематични автори, чрез задълбочен анализ на историческите, културните и образователни аспекти, причина за редица трансформации във визуалната култура през годините, формулира заключения и интерпретации.

Любопитен е изведеният обзор на етапите на еволюция във визуалната култура, които определят плаката, като средство за пропаганда, инструмент за масова комуникация, културен феномен или самостоятелен обект на изкуството.

Считам за основен приносът на докторанта в изследване на методологията на обучението по плакат и визуална комуникация. Анализирани са съвременни образователни практики, за да се постави акцент върху важността на адаптирането на учебния процес към съвременните изисквания и тенденции. Чрез този анализ са описани подходи и методи, които са адекватни на спецификата на преподаване в творческите професионални направления. Предначертаната цел е да се въведе интердисциплинарност и иновации в академичните среди. Набляга се на отвореният дискус, самостоятелно изследване на поставени казуси, експериментиране и обмяна на идеи. Този подход извежда студента от пасивната му роля на слушател и го провокира активно и осъзнато да

търси творчески решения на поставения проблем. Ролята на преподавателя е менторска, въз основа на професионална опитност и респект към индивидуалните търсения на студента се изгражда екип на сътрудничество и свобода на изразяване. Тази част от изследването е ценен източник на креативни инструменти, както за преподаватели, така и за ръководители на дизайнерски екипи. Направените заключения предоставят нови перспективи и възможности за развитие.

4. „Публикации и участия във научни форуми”.

В предоставената документация е приложена справка за публикациите на докторанта. Двата доклада обхващат съществени казуси, свързани с цялостното изследване по темата на дисертацията.

5. „Забележки”.

Препоръчвам прецизно отбелязване на цитиранията в текста.

6. „Заключение”.

Смятам, че предоставеният дисертационен труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос за науката и практиката. Докторант Емилио Антонов Бората притежава задълбочени теоретични знания и професионално практически умения по научната специалност, като демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради всички тези причини считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд напълно отговаря на изискванията и му давам обща положителна оценка.

Предлагам на докторант Емилио Антонов Бората да бъде присъдена образователната и научна степен "доктор" по докторска програма "Изкуствознание и изобразително изкуство".

6.11.2024 г.

Доц. д-р Красимира Друмева

В. Търново